

TALEPAPIR

”Det talte ord gælder”

Samrådsspørgsmål Q

”Vil ministeren redegøre for, hvad der ligger til grund for den manglende prioritering af generationsforureningerne i regeringens finanslov, samt hvordan dette stemmer overens med de løfter, som Socialdemokratiet gav inden valget? Og vil ministeren redegøre for, om ministeren deler Region Syddanmarks holdning om, at forureningen ved Himmark Strand nu har antaget et så stort omfang, at den bør medtages på listen over generationsforureninger som den 10. generationsforurening i Danmark?”

TALEPAPIR

1. Indledning

Tak for spørgsmålet.

Vi har i dag ti generationsforureninger. Det er en beklagelig regning vi står med, og som desværre er opstået i en tid med en langt mere lempelig miljøregulering, end den vi har i dag.

2. Generationsforureninger

Generationsforureningerne er kendetegnet ved at være omkostningskrævende, og ved at oprensningen typisk tager mange år. Der findes altså ikke et quick-fix til at håndtere forureningerne.

Regionerne bruger næsten en halv milliard kroner om året på jordforureningsområdet – nogle af midlerne går til generationsforureninger,

”Det talte ord gælder”

mens en stor del går til de mange andre jordforureninger, der også skal håndteres.

Men selv med så stor en bevilling følger en nødvendig prioritering fra de fem regioners side. Det handler hele tiden om at udvælge de jordforureninger, der skal håndteres først, fordi de udgør den største trussel mod vores *grundvand, søer, åer og kystvande, naturen eller menneskers sundhed.*

Danske Regioner definerer ”*generationsforureninger*” som de jordforureninger, der vurderes at koste mere end 50 mio. kr. at håndtere. Samtidig anslår Danske Regioner, at udgifterne til fuld oprensning af alle generationsforureningerne vil koste mellem to og fire milliarder kroner.

”Det talte ord gælder”

Det kan forhåbentligt gøres billigere efterhånden som der udvikles ny teknologi, men det vil under alle omstændigheder koste rigtig mange penge. Men det er også penge, som skal strække sig over en lang periode – for nogle af forureningernes vedkomne mere end 25 år, da det simpelthen ikke er teknisk muligt at rense forureningen op på kort tid.

Og over 25 år vil regionerne – givet det nuværende tilskudsniveau - få tilført over 10 mia. kr. via bevillingen til jordforureningsområdet.

3. Besøgte generationsforureninger

Siden jeg tiltrådte som minister har jeg besøgt to generationsforureninger nemlig Grindsted og Himmark Strand.

Det står klart for mig, at generationsforureninger er meget forskellige i forhold til forureningens

”Det talte ord gælder”

sammensætning, udbredelse, og hvor akut truslen er over for sundhed og miljø.

Der er også stor forskel på, hvor langt man er nået med indsætter på de enkelte generationsforureninger.

For nogle af forureningerne er der etableret effektive afværgeløsninger, mens andre overvåges, fordi der ikke er en akut trussel. Og så er der dem, hvor forureningen siver ud i et vandløb eller i grundvandet, og hvor vi som samfund skal reagere.

Det er på den ene side bekymrende at se og høre om generationsforureningerne, og på den anden side også betryggende, at kommuner og selvfølgelig især regioner gør – og gennem mange år - har gjort en stor og prisværdig indsats for at undersøge, risikovurdere og iværksætte tiltag imod truslerne fra disse store forureningerne.

”Det talte ord gælder”

Jeg har tillid til, at regionerne løser denne store opgave på fornuftig vis.

Men når det er sagt, så står det også klart for mig, at der ikke eksisterer en samlet, prioriteret plan på tværs af regionerne for generationsforureningerne.

Derfor sagde jeg i det tilsvarende samråd i oktober sidste år, at regionerne skal lave sådan en plan.

Målet er at få skabt grundlag for en transparent prioritering og fremtidig planlægning af indsatsen.

4. Plan for generationsforureninger

Siden samrådet i oktober har jeg mødtes med formanden for Danske Regioner Stephanie Lose og aftalt, at regionerne lægger en samlet plan for

”Det talte ord gælder”

deres prioritering og håndtering af generationsforureningerne.

Planen skal ud over de miljømæssige hensyn også indeholde en realistisk økonomisk plan, og synliggøre de svære valg, som håndtering af generationsforureningerne kan kræve.

Jeg kan oplyse, at regionerne er i gang med arbejdet, og at der er dialog mellem ministeriet og Danske Regioner.

Det er min forventning, at regionerne i løbet af første halvdel af 2020 kan præsentere et overblik over generationsforureningerne, og lægge frem, hvordan de bedst muligt kommer videre med disse forureninger.

5. Finansloven 2020

Med finansloven for 2020 videreføres den indsats, som en bred kreds af Folketingets partier

”Det talte ord gælder”

besluttede i maj 2019. Den indsats handlede i første omgang om at tilføre 30 millioner kroner til hver af forureningerne ved Grindsted og Cheminova i 2019.

Med tildelingen af de aftalte yderligere 20 millioner kroner til hver af de to forureninger i år, sikrer partierne bag finansloven, at de igangsatte initiativer kan følges til dørs.

Derudover har regeringen givet MUDP-programmet et stort løft, så der afsættes 134 mio. kr. i 2020 til blandt andet projekter inden for jordrensningsteknologier.

To afsluttede MUDP-projekter ved Høfde 42 er gode eksempler på, at man ved hjælp af nye teknikker kan rense jorden nemmere og billigere end tidligere.

”Det talte ord gælder”

6. Himmark Strand

Den sidste del af samrådsspørgsmålet vedrører forureningen ved Himmark Strand, som ligger i Region Syddanmark. Dermed er det Region Syddanmarks opgave at vurdere forureningens omfang, og dermed også om der er tale om det, vi kalder en generationsforurening.

Undersøgelserne på Himmark Strand viser, at der er kraftig forurening med olie og klorerede opløsningsmidler på et større areal på stranden. Derudover har forureningen spredt sig ud under havbunden i væsentligt omfang.

Omfanget af forureningen og det faktum, at den er spredt ud under havbunden, gør, at Region Syddanmark nu kan slå fast, at forureningen på Himmark Strand er en generationsforurening. Det offentliggjorde regionen i december måned.

7. Afslutning

”Det talte ord gælder”

Så for at opsummere ift. samrådsspørgsmålet.

Vi har tilført 40 mio. kr. til Grindsted- og Cheminova-forureningerne i 2020, og vi har tilført yderligere midler til MUDP.

Derudover laver Danske Regioner en samlet prioriteret plan for generationsforureningerne – den plan eller prioritering eksisterer simpelthen ikke i dag.

Det er dog vigtig for mig at pointere – som jeg nævnte i indledningen – at generationsforureninger skal prioriteres sammen med de øvrige opgaver regionerne har på jordforureningsområdet.

Opgaven med jordforurening skal altså ses i en sammenhæng - uanset om der er tale om en generationsforurening eller en af de andre jordforureninger.

”Det talte ord gælder”

Det synes jeg er et fornuftigt princip, da det sikrer, at de værste jordforureninger bliver håndteret først – og at vi får mest miljø for pengene.

Når regionerne har afsluttet deres fælles plan for generationsforureningerne, så skal vi selvfølgelig have en efterfølgende politisk drøftelse af indholdet.

Tak for ordet.

”Det talte ord gælder”